

Maj, mesec mladostnega poleta in optimizma, je tudi mesec prvih resnejših soočanj z rezultati gospodarjenja v tekočem letu. Letošnje majske analize poslovanja gospodarstva pa so spremljane še s toliko večjo pozornostjo, saj smo po ocenah nekaterih gospodarstvenikov sredi najostrejših bitke v borbi za stabilizacijo našega gospodarstva.

Že ob analizi gospodarjenja v preteklem letu se je izkazalo, da gospodarstvo občine ne dosega planirane rasti industrijske proizvodnje. Kot pglavitni vzrok za takšno stanje smo navajali velike težave industrijskih organizacij združenega dela pri oskrbi s surovinami in repromaterialom. Le-tè so se v tekočem letu še zaostrovali in v prvih štirih mesecih letošnjega leta je indeks industrijske proizvodnje le še 92,4. Pri tem pa je posebej zaskrbljujoče, da pada fizični obseg proizvodnje tudi v tistih OZD v občini, ki so bile v preteklem letu tudi veliki izvozniki: v Rogu, Kartonažni tovarni Ljubljana in Iskri Kibernetiki TOZD Vega. Nekoliko boljše rezultate beleži naša tekstilna industrija, med njimi zlasti Pletenina, Angora in TOZD Lama.

Tudi pri ključni nalogi našega gospodarjenja v tekočem letu – povečanem izvozu – ne moremo biti zadovoljni z doseženimi rezultati. Izvoz v prvih štirih mesecih ne dosega niti lanskega letnega rezultata, saj so gospodarske in negospodarske OZD izvozile za 17% manj kot v istem obdobju lani. Med razlogi za takšno stanje je treba posebej izpostaviti

Še bolj moramo zaostri stabilizacijsko ost

zlasti spremenjeno letno dinamiko izvoznih količin, zaradi katere naj bi združeno delo v občini realiziralo večji izvoz v drugem polletju letošnjega leta in bodo zato izvojni rezultati konec leta boljši. Zaradi pomanjkanja repromateriala za proizvodnjo izvoznih izdelkov se povečujejo posli, v katere proizvajalci vlagajo izključno le delo. Močno se je zmanjšal obseg del na področju gradbeništva, kar posebej občutijo tudi tiste gradbene OZD v občini, ki so se sicer pravočasno vključile v dela na tujih gradbiščih. In ne nazadnje, manjšim izvoznim rezultatom v dokajšnji meri botruje tudi nepravilno izplačevanje izvoznih stimulacij, ki prisiljuje tudi dobre izvoznike v najemanje dragih premostitvenih posojil, s katerimi nadomeščajo manjkajoča obratna sredstva.

V prvem trimesečju letošnjega leta so se močno povečale izgube v gospodarstvu; v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta so večje za 48%. Kot že leta doslej so tudi v letošnjem prvem kvartalu večino izgube v občini pridelale organizacije posebnega družbenega pomena: Železniško gospodarstvo, elektrogospodarstvo in komunalno gospodarstvo. Nekoliko sodbudnejši so podatki o izgubah v organizacijah združenega dela s področja družbenih dejavnosti, kjer je v primerjavi z lanskim prvim trimesečjem letošnja izguba manjša za 39%. V vseh OZD, ki so letošnje prvo trimesečje zaključile z izgubo, so se ob periodičnem obračunu lotili analize vzrokov za nastanek izgube in izdelave načrta za njihovo saniranje.

Finančni rezultati poslovanja v prvem trimesečju so relativno ugodnejši: gospodarstvo občine je ustvarilo za 29% več celotnega prihodka kot v enakem obdobju lani. Za ta ustvarjeni dohodek je porabilo za 28% več sredstev kot v lanskem prvem četrtletju, torej je rast porabljenih sredstev za eno indeksno točko počasnejša od rasti celotnega prihodka, tako da se je ekonomičnost poslovanja gospodarstva v občini v celoti rahlo izboljšala. Tudi doseženi dohodek je bil v primerjavi s prvim četrtletjem lani nominalno za 35% večji in je tako tudi realno za 4% presegal raven prvega četrtletja lani.

Pri ocenjevanju finančnih rezultatov gospodarjenja je potrebna dokajšnja previdnost, saj je visoke indekse rasti prihodka in dohodka močno napihnila nagla rast cen, ki je že v prvem četrtletju presegla resolucijske okvire (cene so se namreč v tem obdobju povečale za 30%).

Podobno kot lani, tudi v prvem četrtletju letošnjega leta ob analiziranju spoštovanja resolucijskih določil ugotavljamo, da so le-ta najdosledneje uveljavljana prav pri delitvi sredstev za osebne dohodke. Poprečni mesečni izplačani čisti osebni dohodek na delavca je v prvem četrtletju znašal 15.884 din in je v primerjavi z enakim obdobjem lani nominalno višji za 18%, realno pa nižji že za 10%. Ob takšni rasti cen življenjskih potrebščin in takšnem zaostajanju rasti sredstev za osebne dohodke bo zelo težko vztrajati pri dogovorjenem 35% zaostajanju osebnih dohodkov za rastjo dohodka.

Rezultati gospodarjenja v prvem četrtletju tekočega leta s svojimi številnimi negativnimi indeksi zahtevajo izredno skrbno presojo. Pa ne samo presoje! Na številnih področjih bo potrebno zaostri stabilizacijsko ost že začete preobrate, še zlasti pa na temeljnih načelih začetne stabilizacijske politike – da je mogoče porabiti samo tisto, kar ustvarimo in da morajo le ekonomska merila razločevati med tistimi, ki so sposobni ustvarjati in onimi, ki tega niso ter naposled, da morajo uspešnejši deli gospodarstva dobiti prek ustreznejše delitve družbenega dohodka tudi stvarno materialno stimulacijo.

A. B.

FOTO: Edi Mesnec

DOGOVORI

GLASILO SZDL LJUBLJANA CENTER

Leto XI – 7. junij 1983

Štev.: 8 – BREZPLAČNO

Poročilo, ki je razvnelo delegate

Ne zgodi se pogosto, da bi nek dokument vzbudil toliko različnih razprav, mnenj in pripomb, kot jih je pred nedavnim vzbudilo v občini Center poročilo o delu občinskega izvršnega sveta. O njem je tekla beseda predvsem v krajevnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah. Glavni očitki so bili, da je poročilo preveč formalno, da sicer pove, kaj je izvršni svet delal, ne pove pa, kaj bi moral narediti, pa ni napravil in predvsem, da ni obdelala problematike, iz katere bi bilo razvidno, kako deluje delegatski sistem in kako izvršni svet in skupščina vzajemno premagujeta težave na poti stabilizacije s hkratno krepitvijo delegatskega sistema.

Kljub vsem naštetim pripombam pa je zavladala na zasedanju družbenopolitičnega zbora občinske skupščine popolna tišina potem, ko je predsednik izvršnega sveta Milan Slemnik podal uvodno obrazložitev h gradivu, na katerega so imeli delegati že pripravljene pripombe. Predsednik je v svojem govoru namreč pojasnil veliko tistega, kar so delegati pogrešali v poročilu, ki so ga bili dobili s skupščinskim gradivom.

V razpravi, ki je po krajšem molku vendarle sledila, je eden od delegatov dejal, da dajejo besede predsednika IS nov pogled na poročilo. Želimo pa vendarle vedeti, kako je izvršni svet delal, kako je izpolnjeval naloge, ki so bile pred njim. Vsako vprašanje, vsak ukrep in vsako opravilo bi morali obravnavati problemsko,

da bi lahko tudi ustrezno ukrepali, če je potrebno.

Podobno kot na zasedanju družbenopolitičnega zbora je tekla razprava tudi na zasedanju zbora krajevnih skupnosti. Razlika je bila le v tem, da so delegati zbora KS že vedeli za vsebino predsednikovega uvodnega govora, zakaj DPZ je zasedal en dan poprej.

Iz razprav okrog poročila IS bi lahko izluščili dvojne skupin vprašanj: kako razrešujemo v občini težke gospodarske razmere na področju stabilizacije in kako v tem okviru deluje delegatski sistem. Skupščina in njen izvršni svet morata delovati kot enovito telo. Sproti moramo ugotavljati, kaj poteka v redu in kaj ne. Za sleherno slabost moramo ugotoviti vzrok. Tako pa ne moremo delovati, če nimata skupščina in izvršni svet sprotnega in neposrednega stika. Ne gre za to, da bi obsojali izvršni svet, pač pa za to, da ugotovimo, kako smo ta organ usmerjali in v okviru delegatskega sistema vplivali na razreševanje najbolj težkih in spornih zadev.

Vseh teh problemov delegati niso razbrali iz poročila, ki so ga dobili z gradivom, pač pa so si lahko o njih ustvarili precej jasno sliko šele na podlagi uvodnih besed predsednika izvršnega sveta, podanega šele na samem zasedanju skupščinskih zborov. Iz tega uvoda je med drugim lahko razbrati, da je skupščina po eni strani delovala na podlagi pobud in predlogov izvršnega sveta in da

je tudi izvršni svet izpolnjeval vse, kar mu je naložila skupščina. Povezava je torej bila v glavnem dobra in prav tako je bila ustrezna povezava tudi med IS in krajevnimi skupnostmi. Skupščina pa bi morala tudi sama povedati svoje mnenje o delu izvršnega sveta in ga tudi usmerjati, zlasti kadar želi imeti podrobno poročilo o njegovem delovanju.

»Z uvodom popravljamo delegatom predloženo poročilo,« je dejal v razpravi Milan Slemnik. »To pa lahko napravimo samo zaradi poprejšnje razprave v KS in v nekaterih telesih. Lahko pa bi se vsemu temu izognili, če bi se že poprej dogovorili, kaj hočemo.«

Odpraviti bi morali prakso, da dobivamo gradivo v dveh delih, so dejali delegati. Če dobimo slabo gradivo in dober uvod, potem onemogočimo delegatski bazi, da izreče ustrezno mnenje o celotnem gradivu in da oblikuje svoje pripombe na podlagi tistega, kar ima pred seboj. Sicer pa so menili, da je potrebno skupščino sproti in bolj pogosto obveščati o delu in problemih, s katerimi se srečuje izvršni svet, da lahko hitro in učinkovito ukrepamo. Med sklepi na zasedanju občinske skupščine pa so med drugim zapisali:

»Uvodno poročilo predsednika IS dopolnjuje predloženo gradivo, zato naj se posreduje vsem delegatom.« Aktualen pa je tudi sklep OK SZDL, naj bi delovanje IS v okviru skupščine ocenili med razpravo o delovanju delegatskega sistema v občini.

NIKO ISAJEVIČ